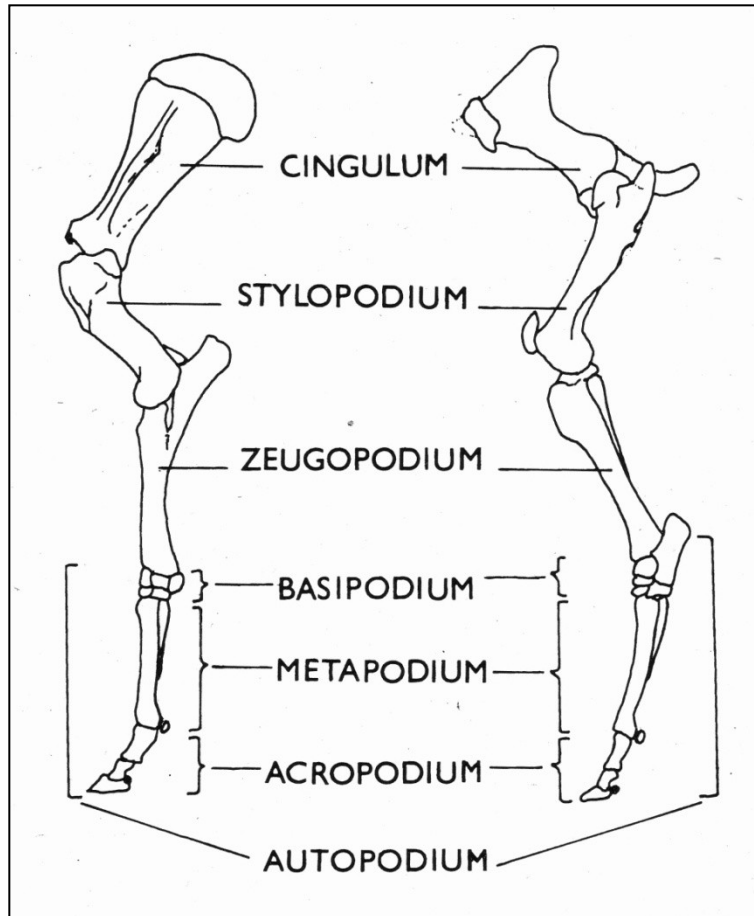

Osteologie pro archeology

Kosterní soustava (*systema skeletale*):

Skeleton appendiculare:

CINGULUM – lopatka + pánev

STYLOPODIUM – humerus + femur

ZEUGOPODIUM – radius a ulna +
tibia a fibula

BASIPODIUM – zápěstní + zánártní
k.

METAPODIUM – záprstní + nártní k.

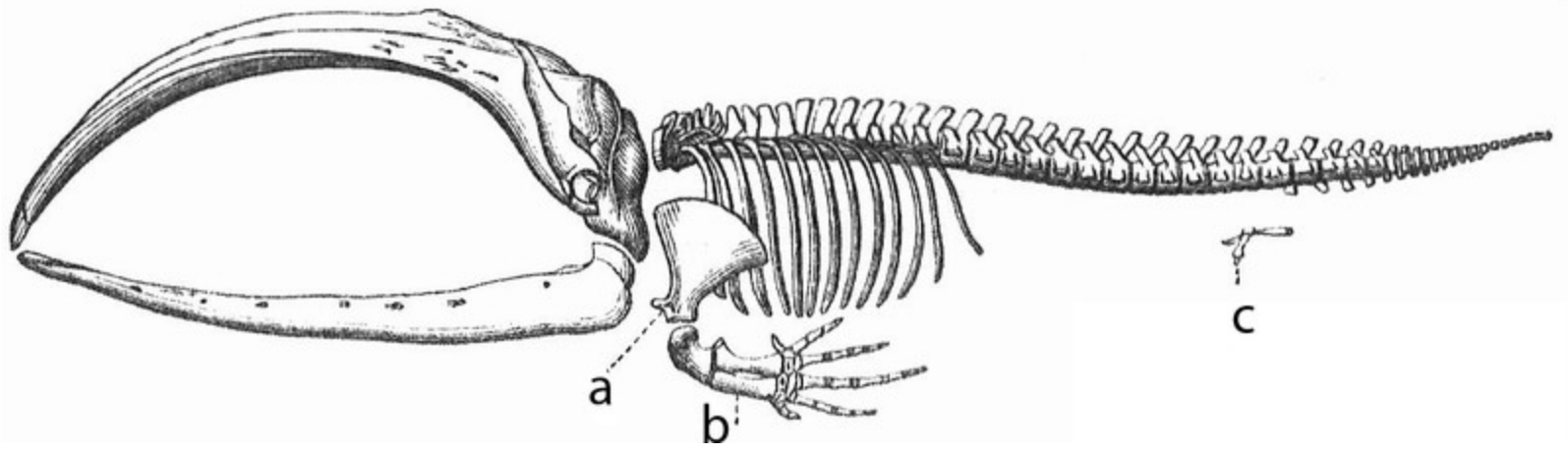
ACROPODIUM – prsty ruky + nohy

AUTOPODIUM – ruka + noha

Fylogenetický vývoj končetin

- U plazů končetiny v klidové poloze tělo nenesou – pouze při pohybu tělo zvedají (pohyb páteře horizontálním vlněním)
- U savců jsou končetiny podsunuty pod tělem a nesou tělo i v klidové poloze (pohyb páteře dorzoventrálním vlněním)

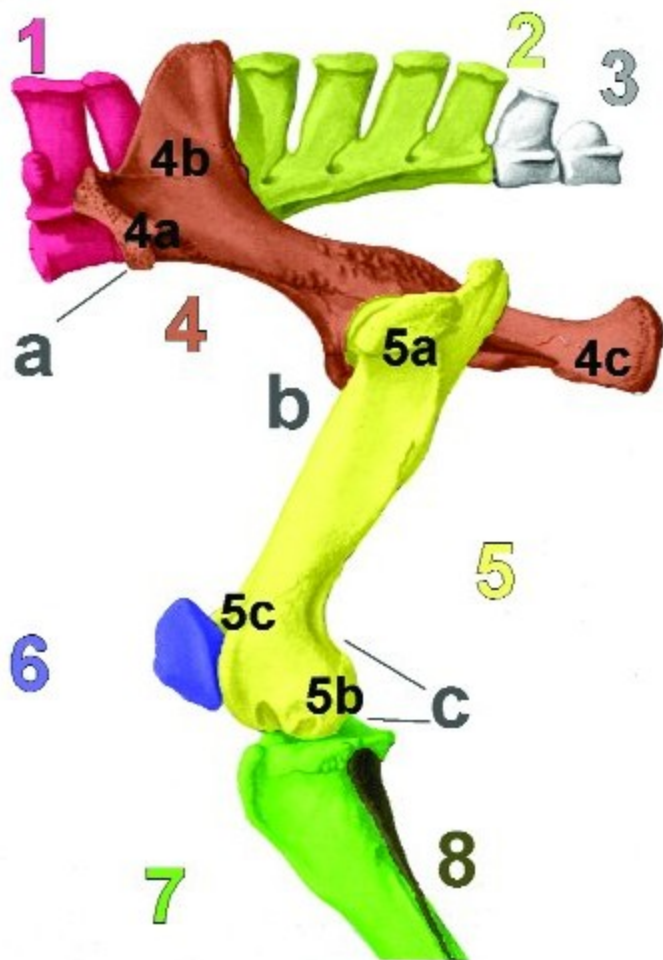

Funkce zadní končetiny

- posouvat trup dopředu, aby byl přenos pohybového impulsu účinný, je pevně spojená s páteří, a to nepohyblivým křížokyčelním kloubem, navíc je i ona ve svých kloubech stabilizována, aby se hýbala téměř výhradně v přímém směru a minimálně do stran
- vyvinutý statický systém (u koně např. odpočívání ve stoje)
- pohyblivost kyčelního kloubu umožňuje např. koni se bránit útočícím šelmám (byť omezeným) vykopáváním do stran.

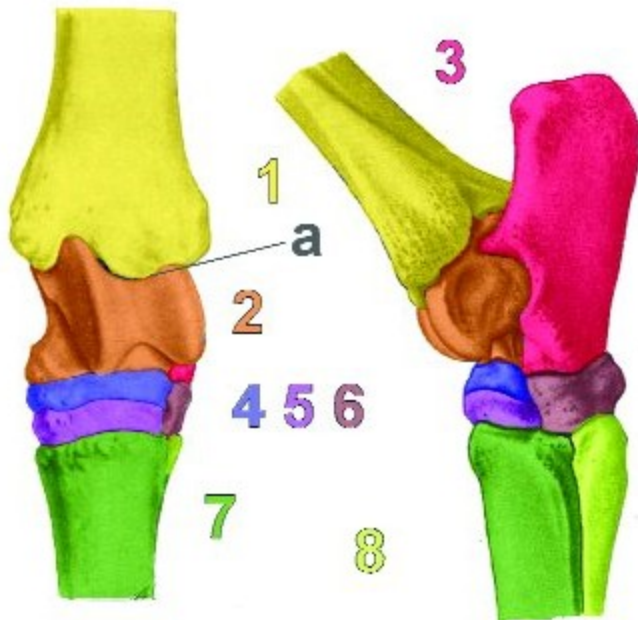
Pletenec zadní končetiny

Horní část pánevní končetiny s okolními kostmi:

- 1 – bederní obratle,
- 2 – křížová kost,
- 3 – ocasní obratle,
- 4 – pánev,
- 4a – kyčelní hrbol,
- 4b – křídlo kyčelní kosti,
- 4c – sedací hrbol,
- 5 – stehenní kost,
- 5a – velký chocholík,
- 5b – kladka stehenní kosti (mezi jejími hřebeny klouže česka),
- 5c – vnější kondylus stehenní kosti (kloube se s holenní kostí),
- 6 – česka,
- 7 – holenní kost,
- 8 – lýtková kost.

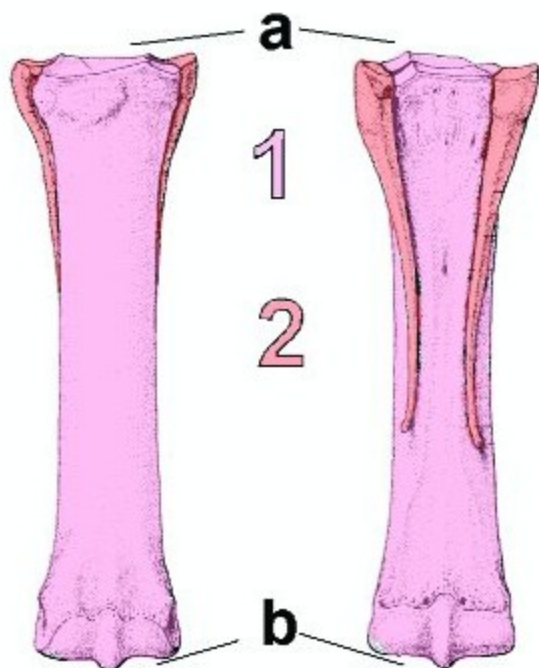
Pletenec zadní končetiny

Hlezenní kloub:

- 1 – holenní kost,
- 2 – hlezenní kost se šikmým dvojitým závitem,
- 3 – patní kost s patním hrbolem,
- 4, 5, 6 – zanártní kosti,
- 7 – třetí záprstní kost,
- 8 – bodcová kost,
- a – jediný pohyblivý kloub hlezna

Pletenec zadní končetiny

Zápřstní kosti koně (kosti „holeně“):

1 – třetí zápřstní kost,

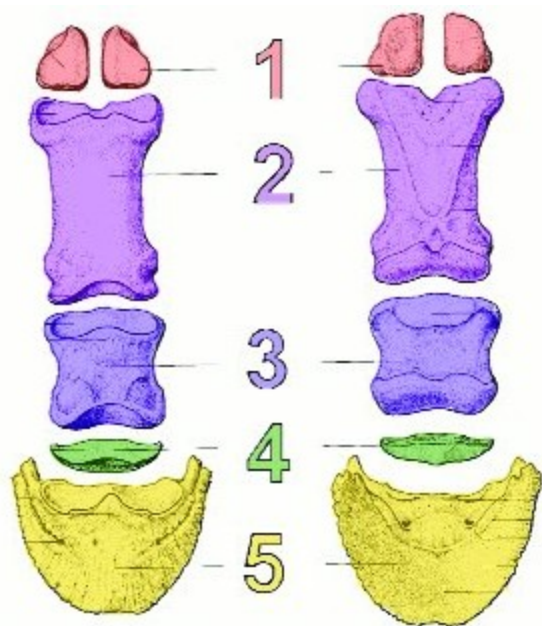
2 – bodcové kosti,

a – kloubní plocha s hlezenním (karpálním kloubem),

b – kloubní plocha se spěnkovým kloubem, s výrazným hřebenem uprostřed stabilizujícím kloub.

Pletenec zadní končetiny

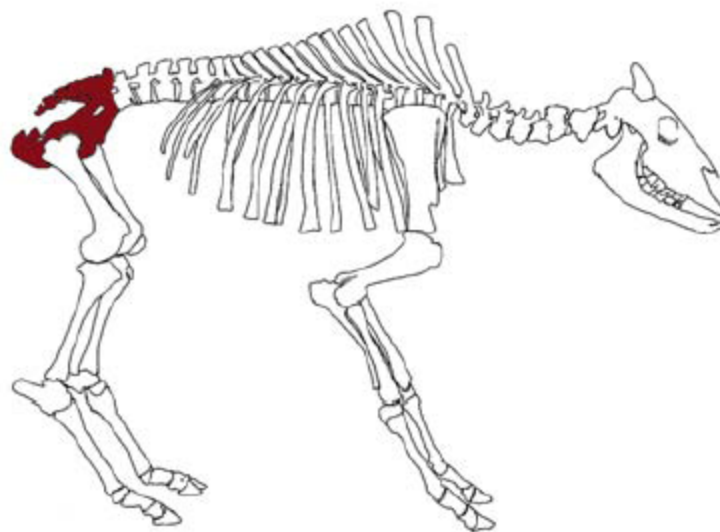

Kosti prstu s viditelnými sedlovitými kloubními plochami stabilizují končetinu při došlápnutí a omezeným pohybem do stran umožňují vyrovnávat došlápnutí po nerovném terénu, pohled zepředu a zezadu:

- 1 – horní sesamkové kosti, důležitá součást závěsného aparátu spěnky,
- 2 – spěnková kost,
- 3 – korunková kost,
- 4 – střílková kost (dolní sesamková kost),
- 5 – kopytní kost.

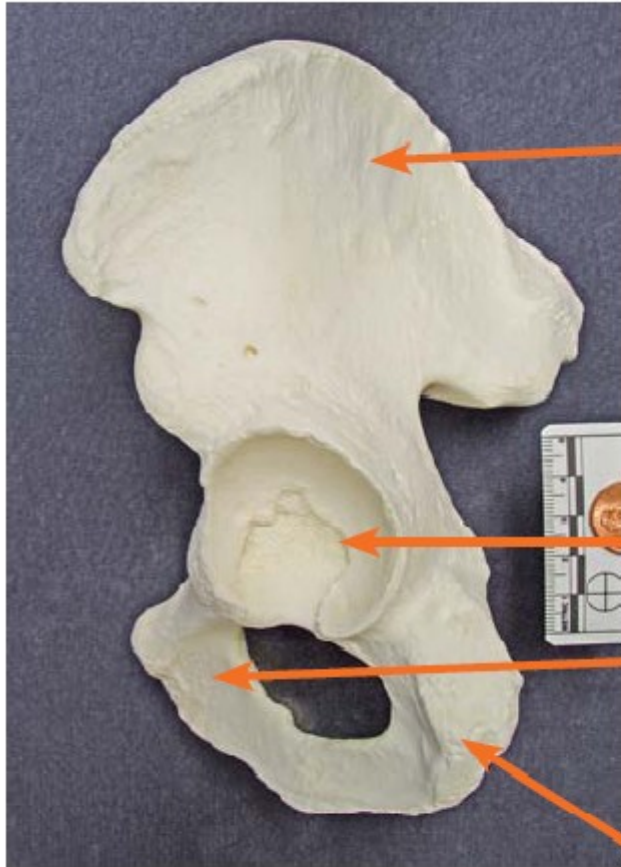

Pánev - *Pelvis*

Kost pánevní vzniká srůstem tří kostí

- kost kyčelní (*os ilium*)
- kost sedací (*os ischii*)
- kost stydká (*os pubis*)

Human

Ilium.

Acetabulum.

Pubis.

Ischium.

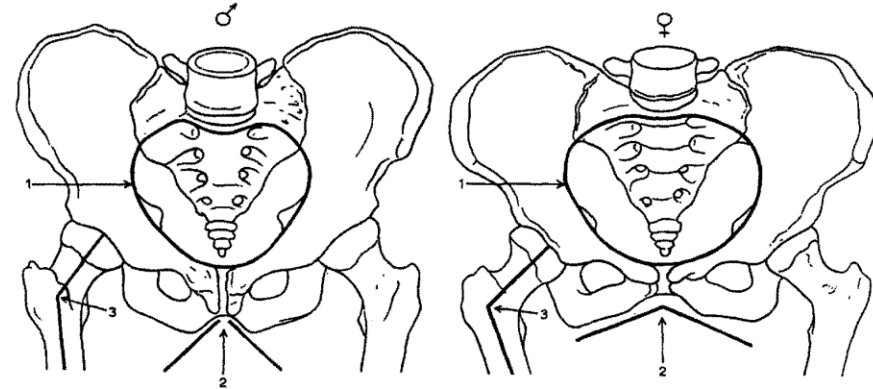
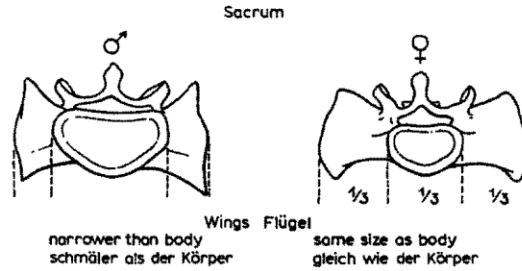
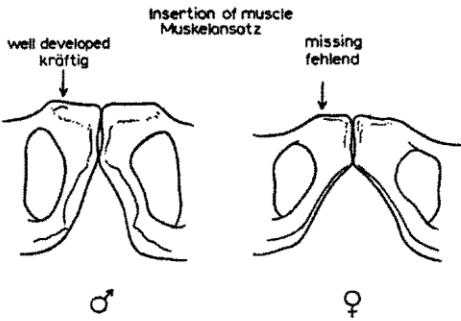
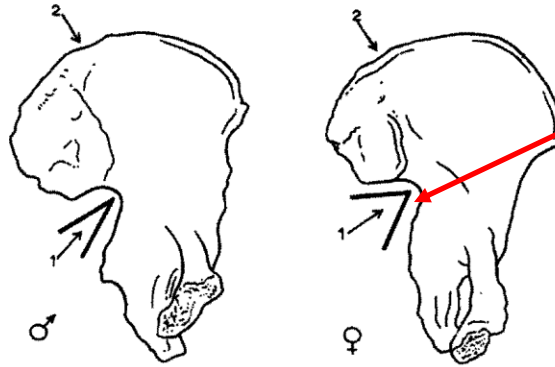
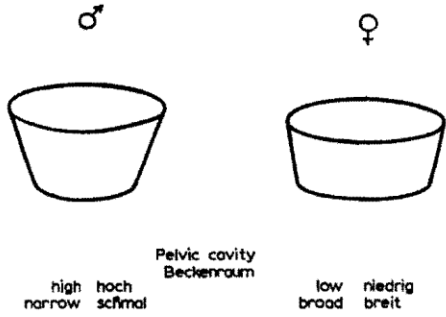

Bison

Incisura ischiadica major

**Pohlavní
rozdíly na
pánvi člověka**

inside of the left half
innenseite der linken Hüfte

1. heart-shaped
2. small angle
3. large angle

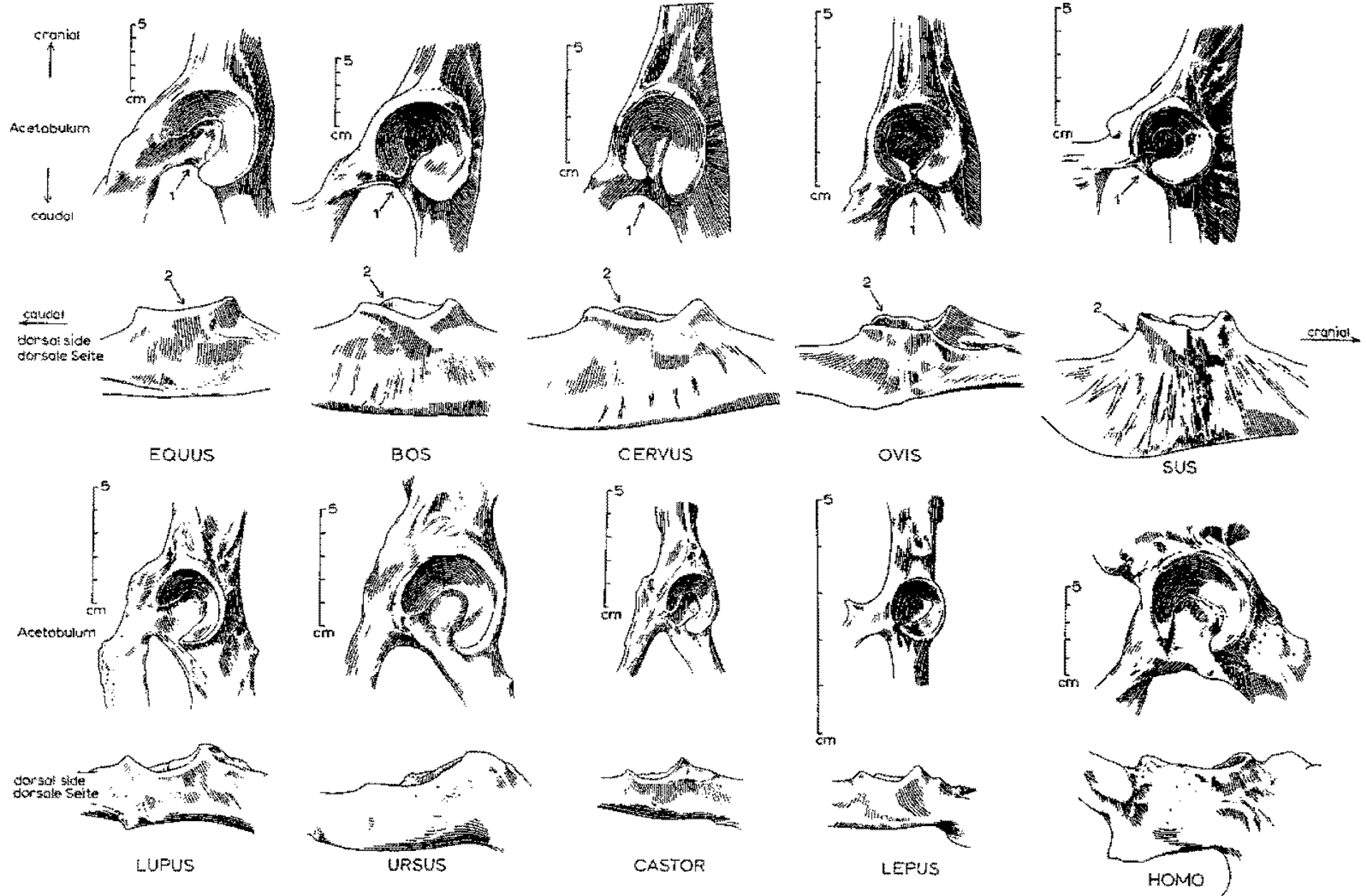
herzförmig
Winkel klein
Winkel gross

1. broad oval
2. large angle
3. small angle

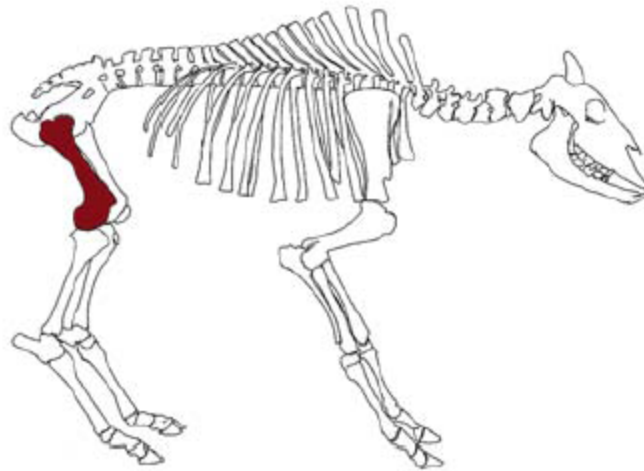
breit oval
Winkel gross
Winkel klein

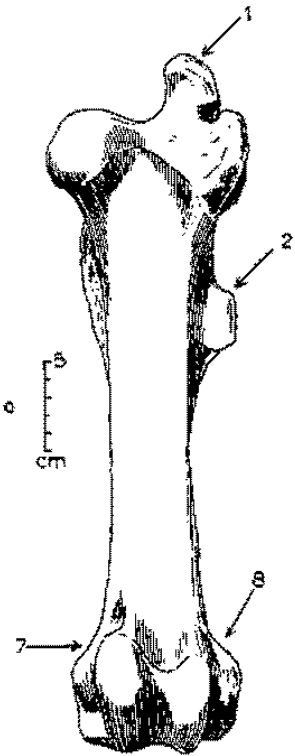
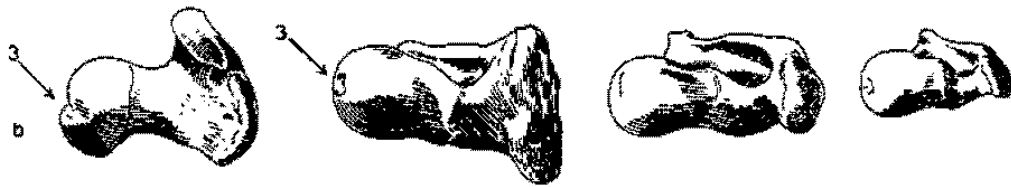
Pánve

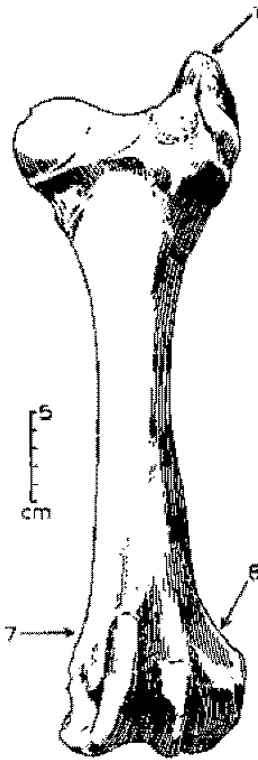
Stehenní kost - *femur*

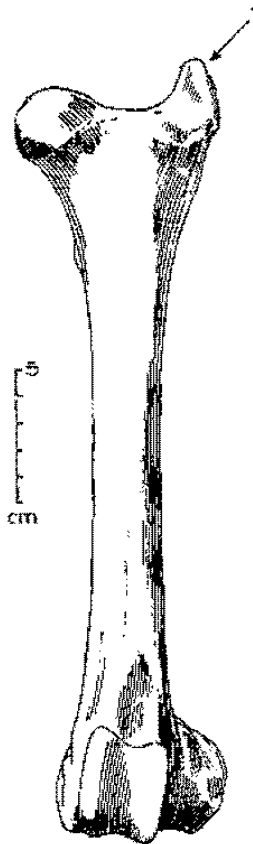
Stehenní kosti (*femur*)

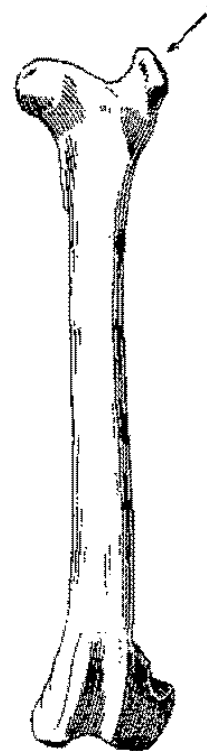
EQUUS

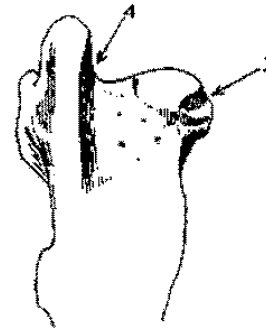
BOS

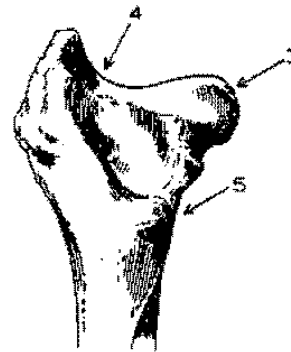
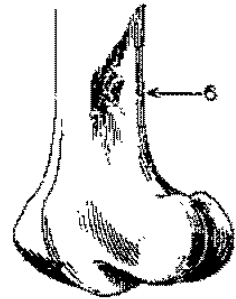
CERVUS

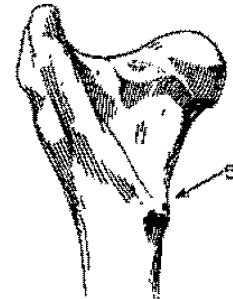
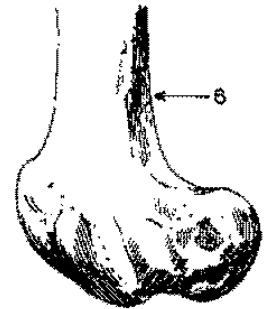
OVIS

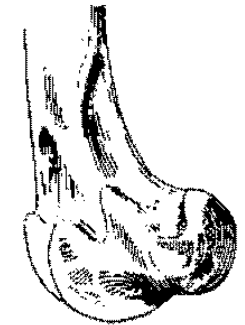
EQUUS

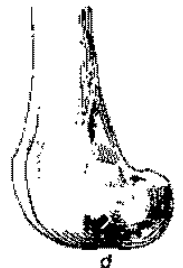
BOS

CERVUS

OVIS

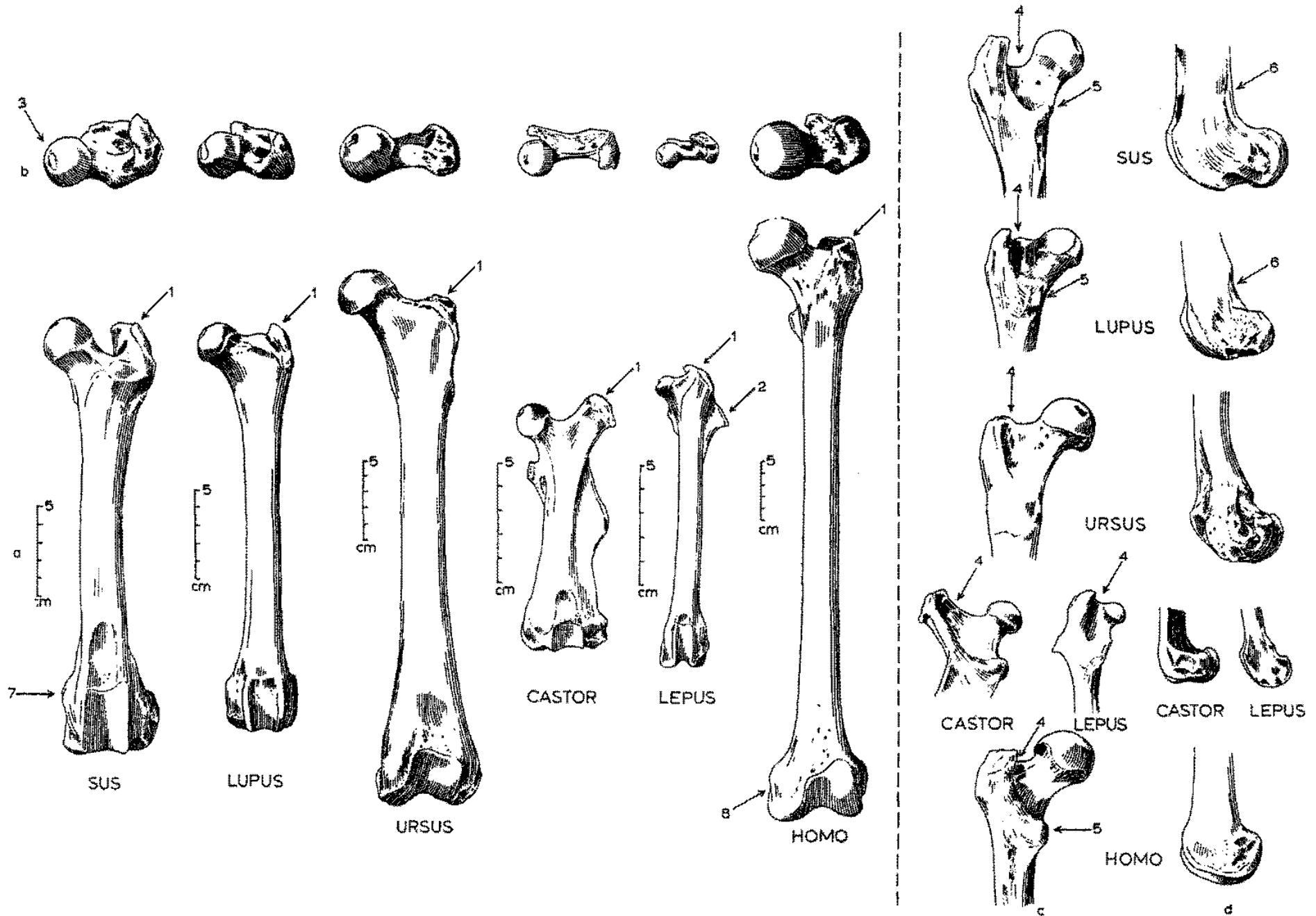

c

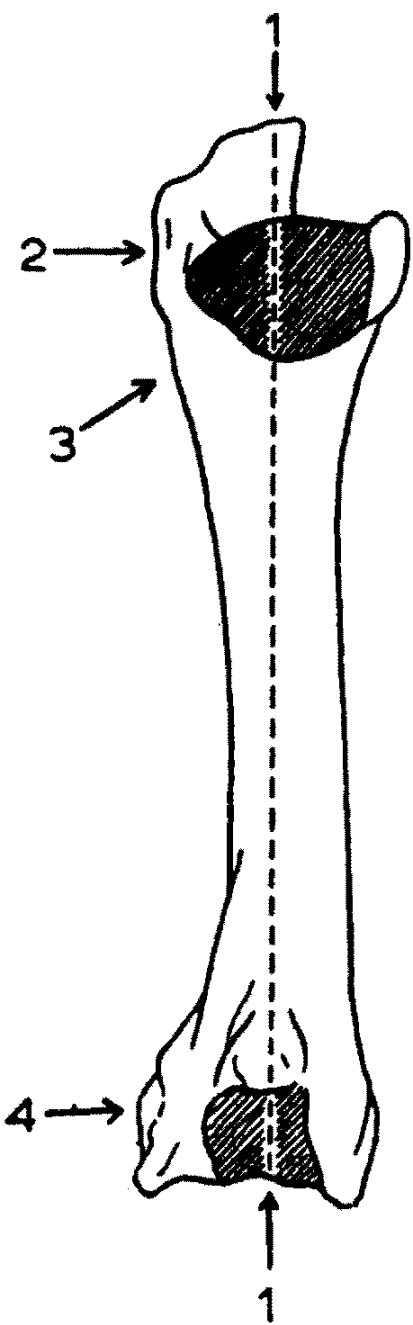
d

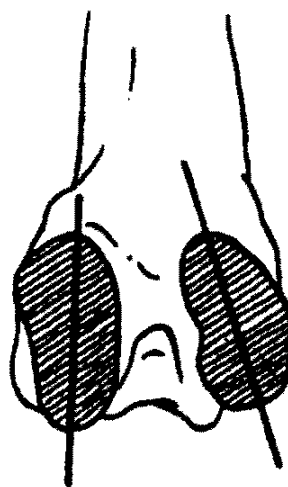
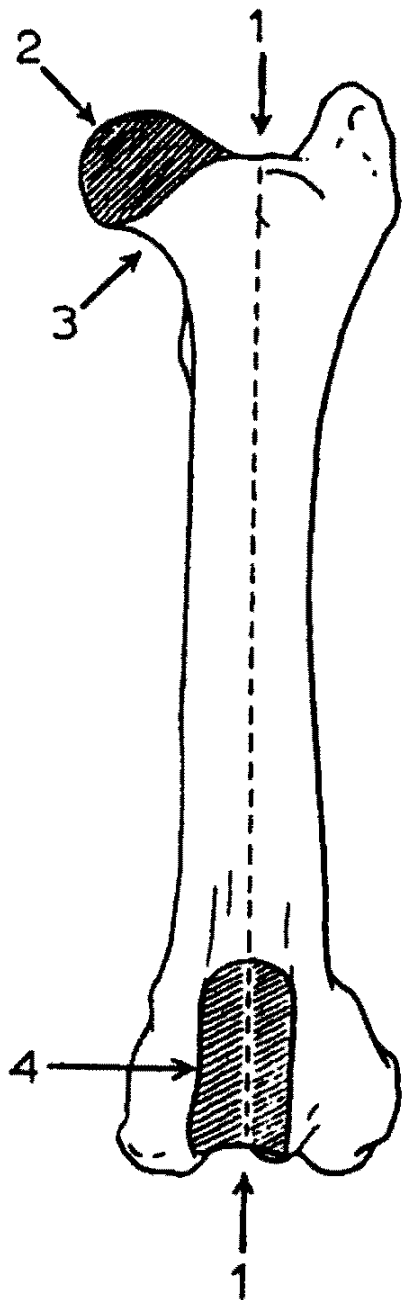
Stehenní kosti (femur)

Humerus
caudal

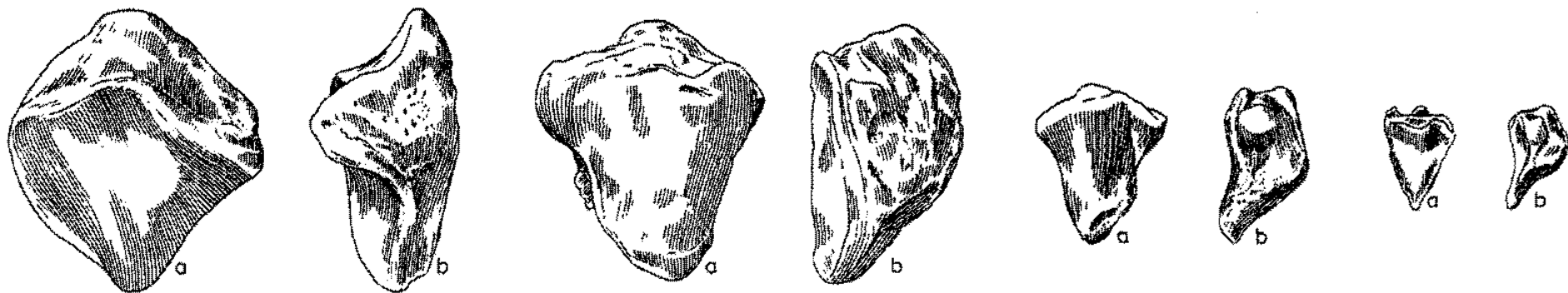

Femur
cranial

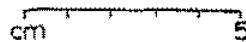
**Jak rozeznat stehenní
a pažní kost**

Češka (*patella*)

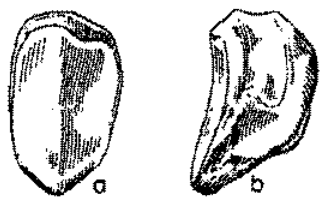
EQUUS

BOS

CERVUS

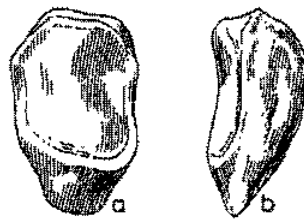
OVIS

SUS

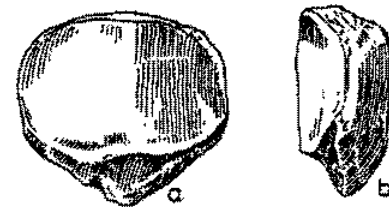
LUPUS

URSUS

CASTOR

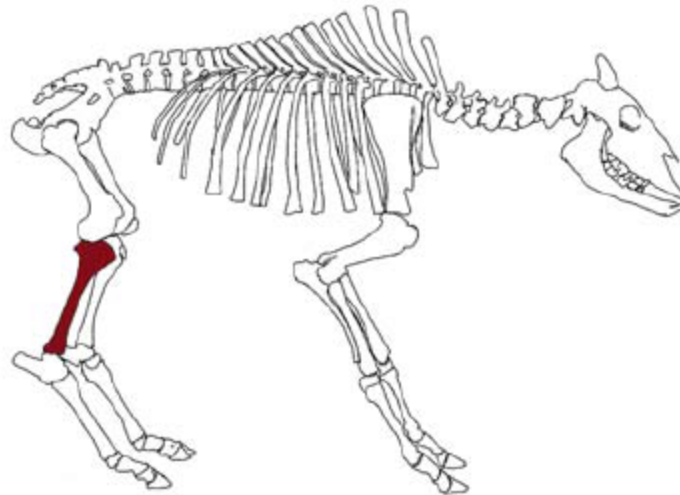

HOMO

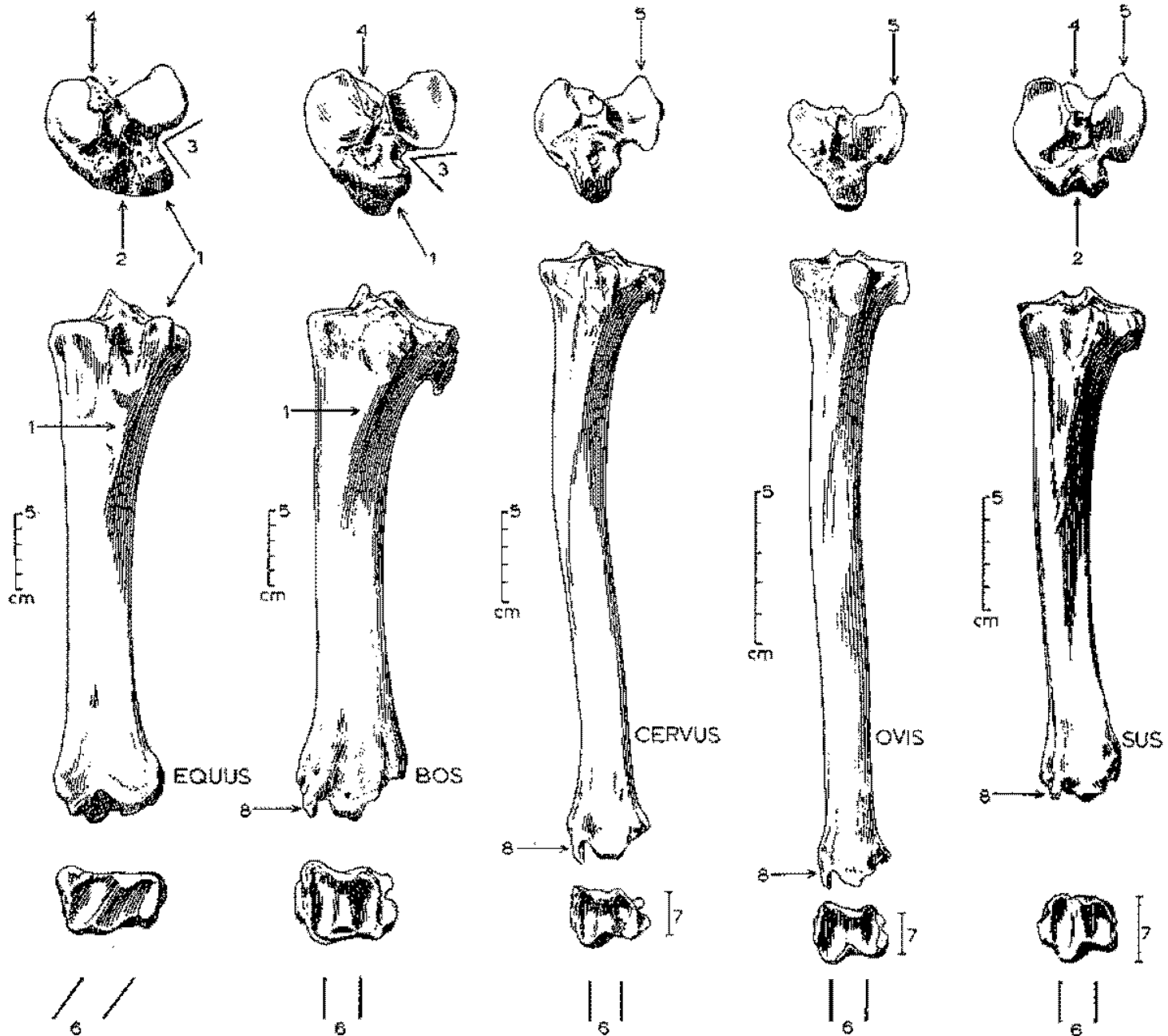

Kostěné nástroje z jeskyně rytířská vyrobené z holenní kosti
(distální část kosti)

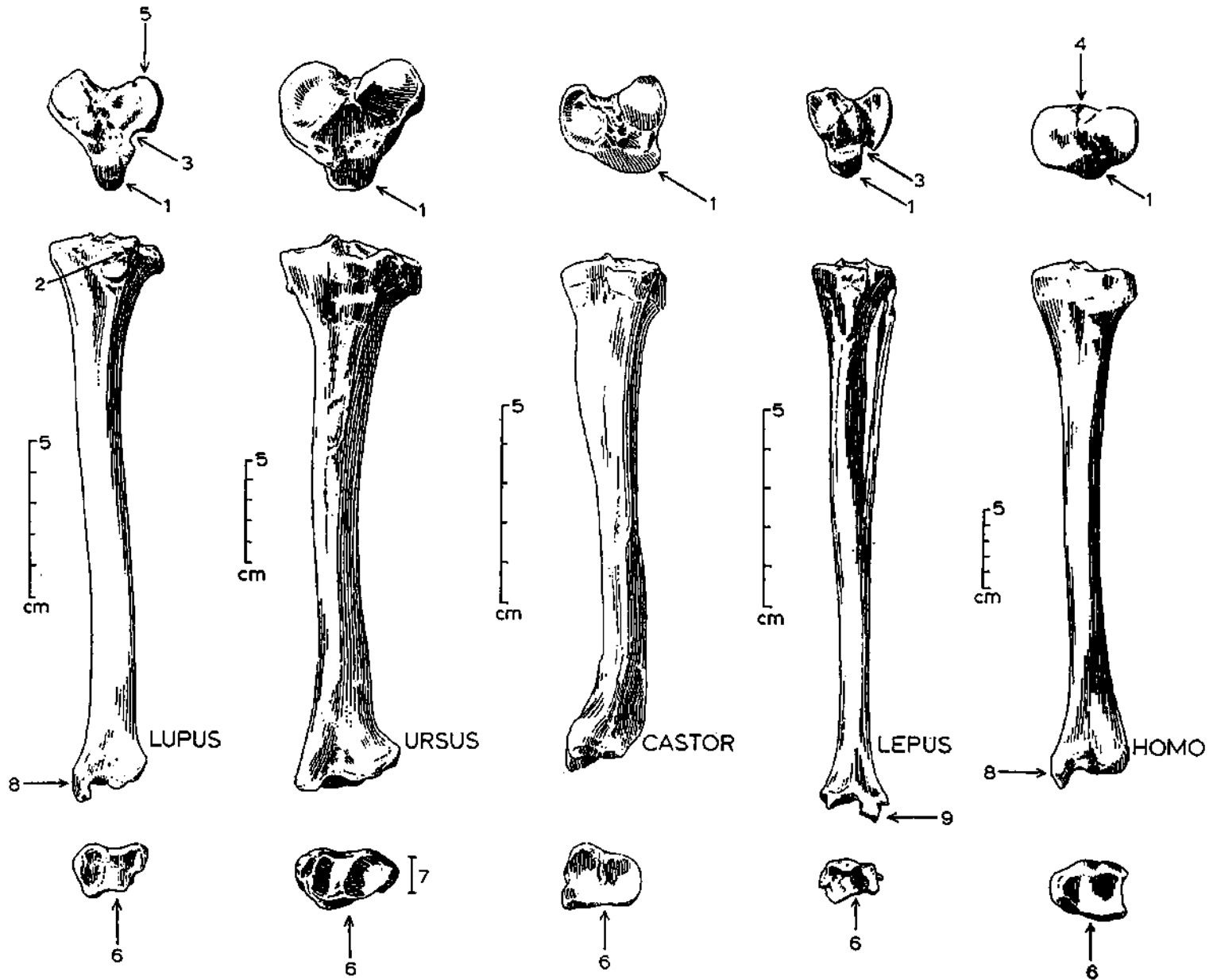
Holenní kost - *tibie*

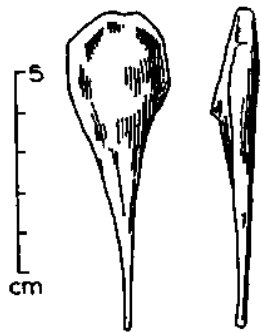
Holenní kosti (*tibiae*)

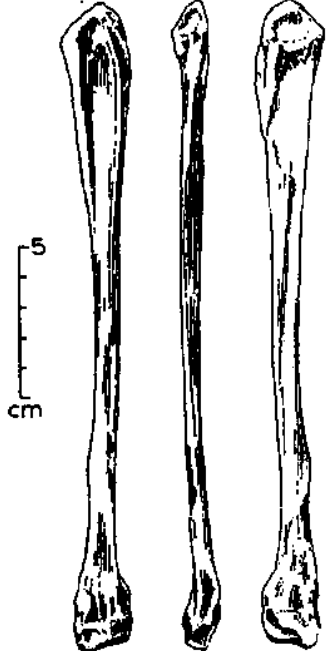
Holenní kosti (*tibie*)

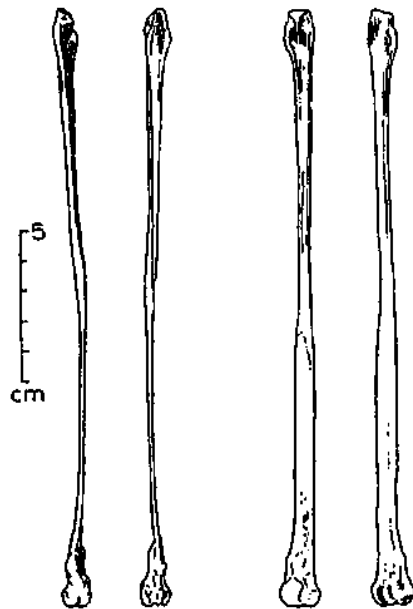
Lýtková kost - *fibula*

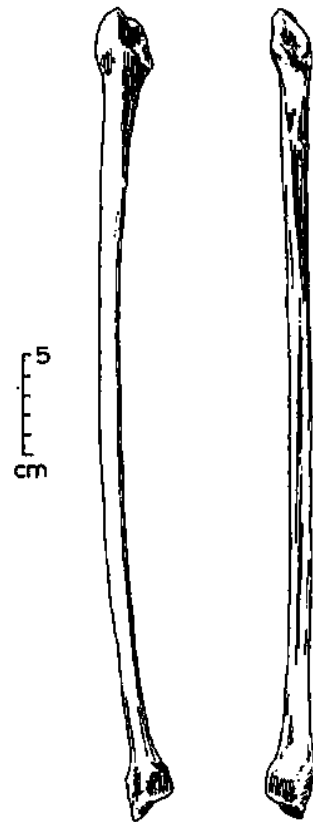
EQUUS

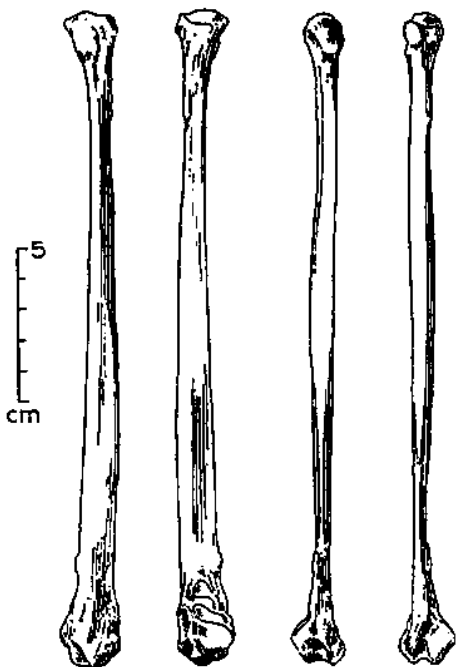
SUS

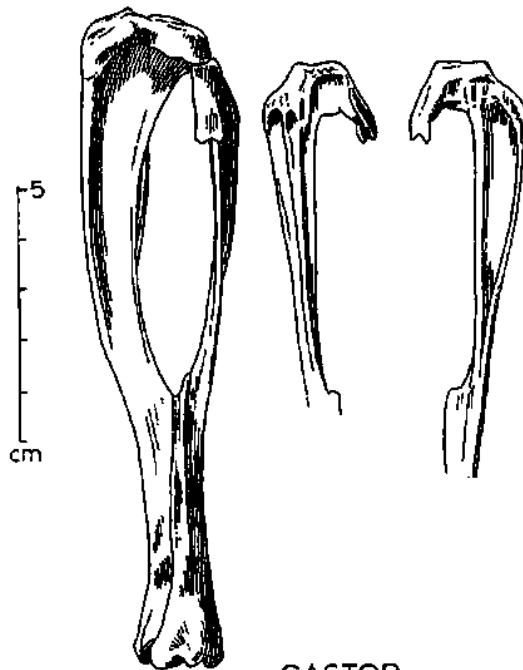
LUPUS

HOMO

URSUS

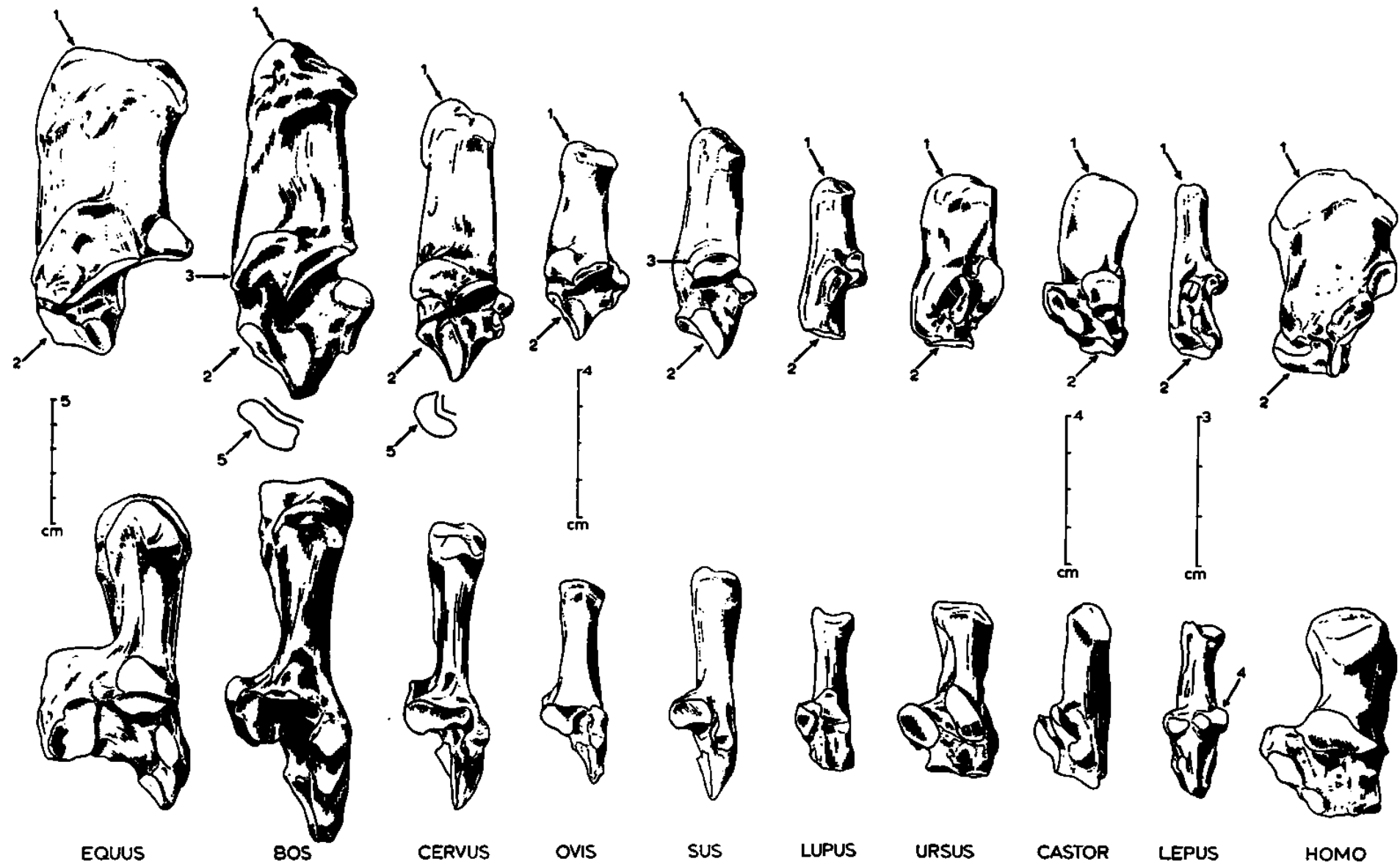

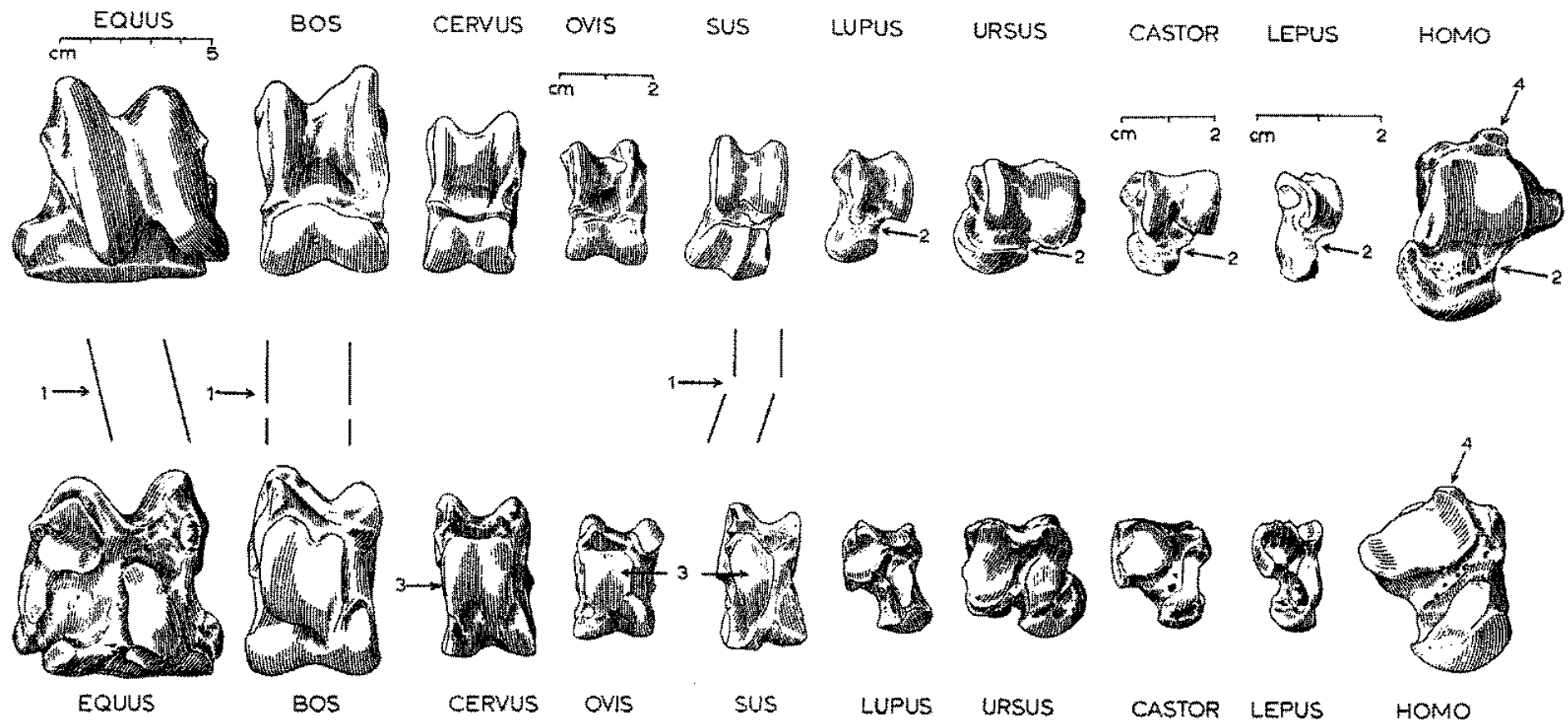
CASTOR

Lýtkové
kosti
(fibula)

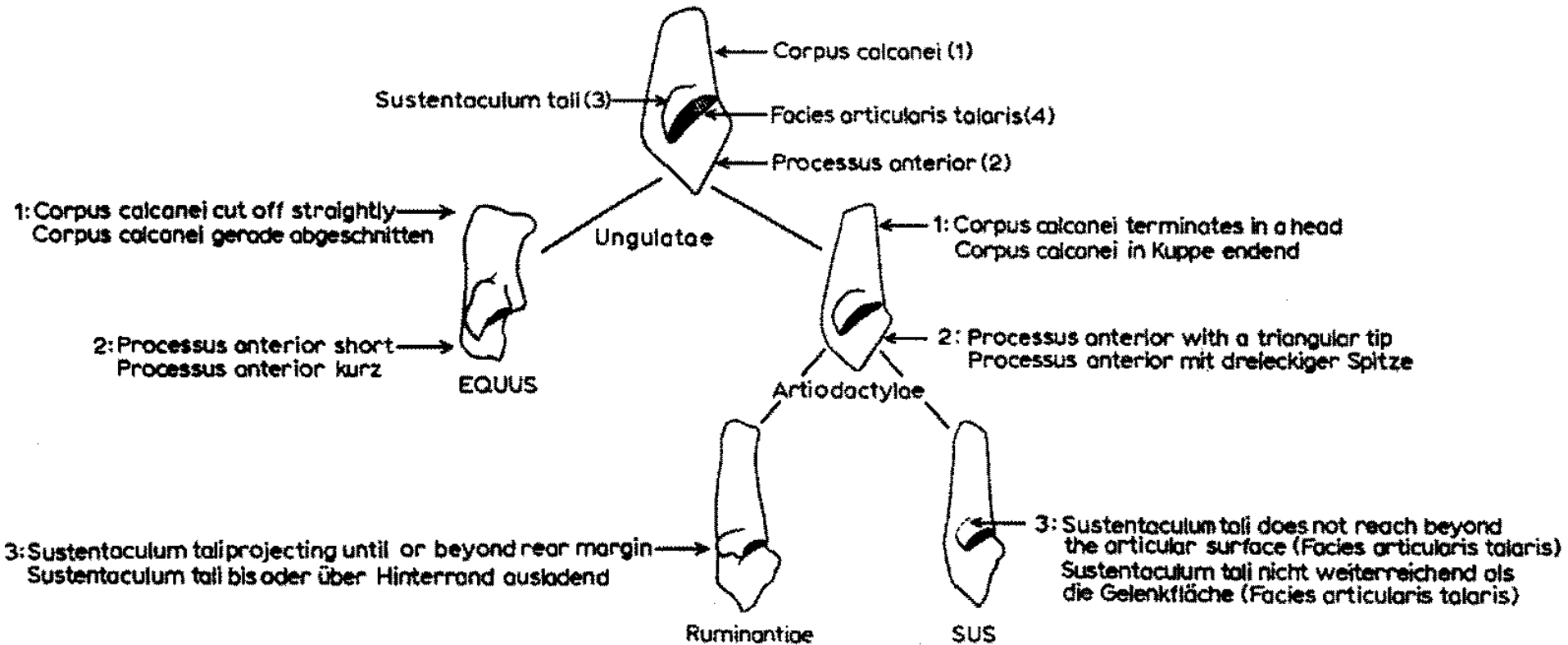
Kost patní (*calcaneus*)

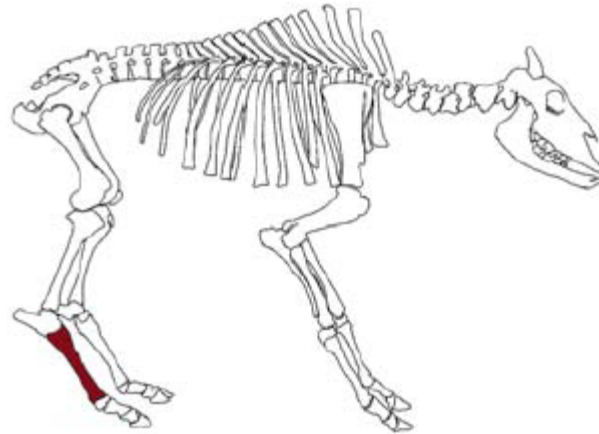

Kost hlezenní (*astragalus*)

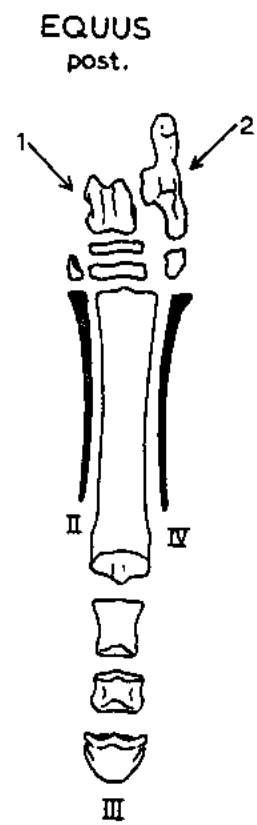
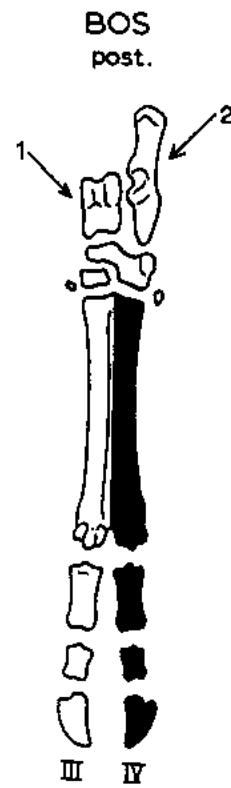
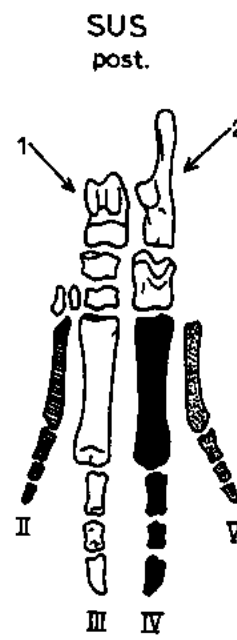
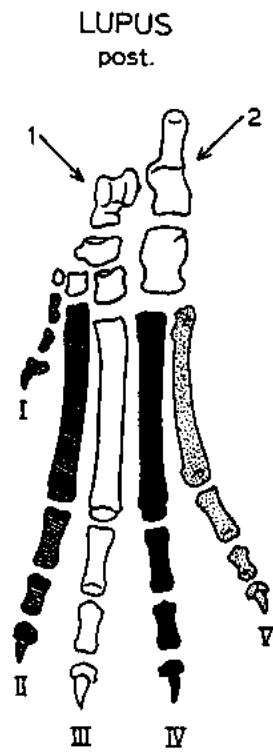
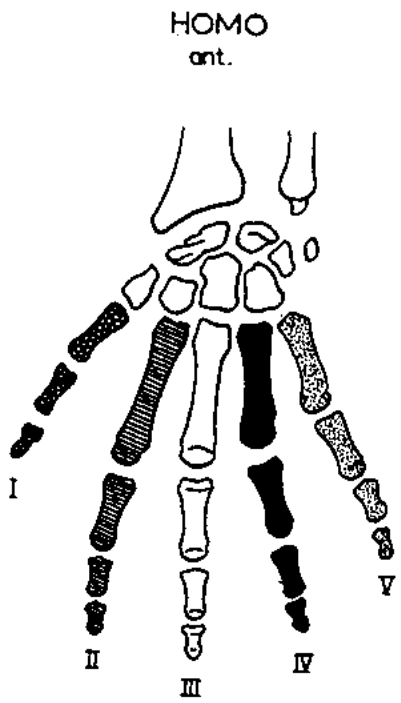
Rozdíly mezi kostmi patními býložravců a masožravců

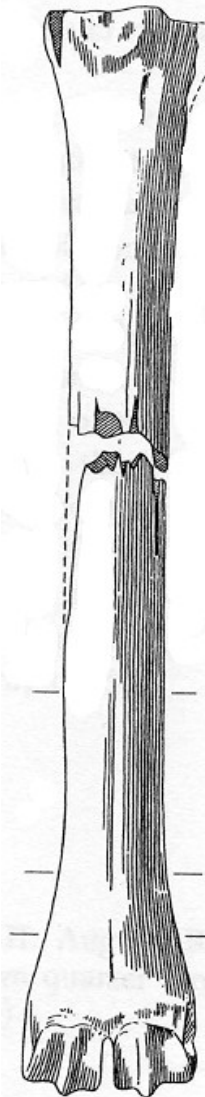
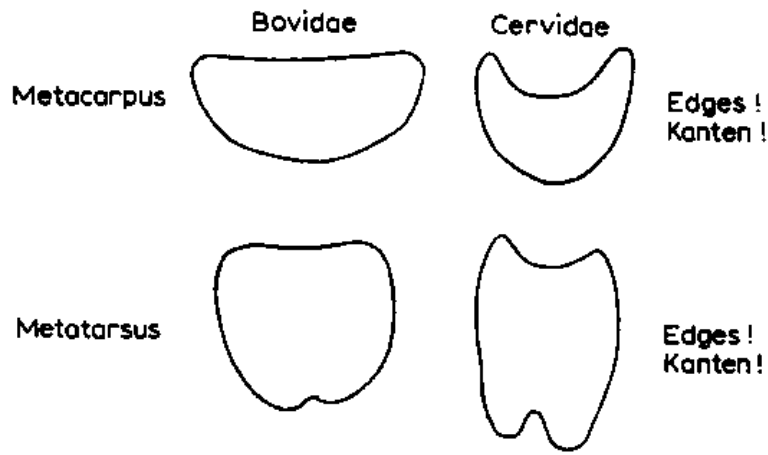
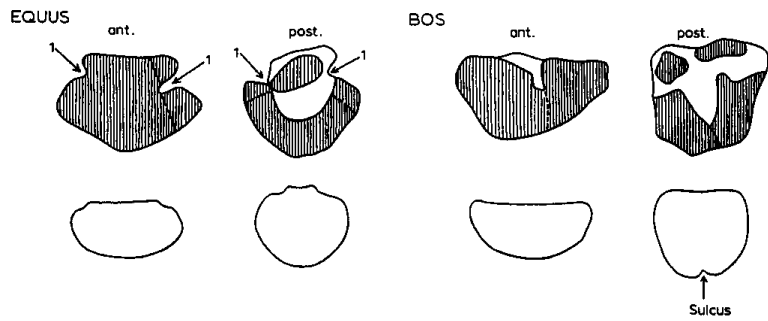
Autopodium

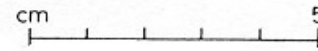
Stavba Autopodia

Rozdíl mezi záprstními a nártními kostmi

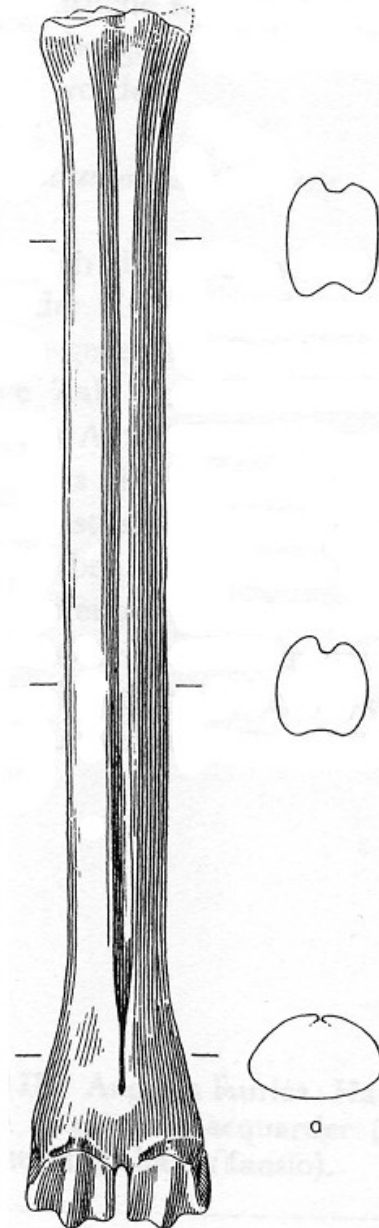

A₁

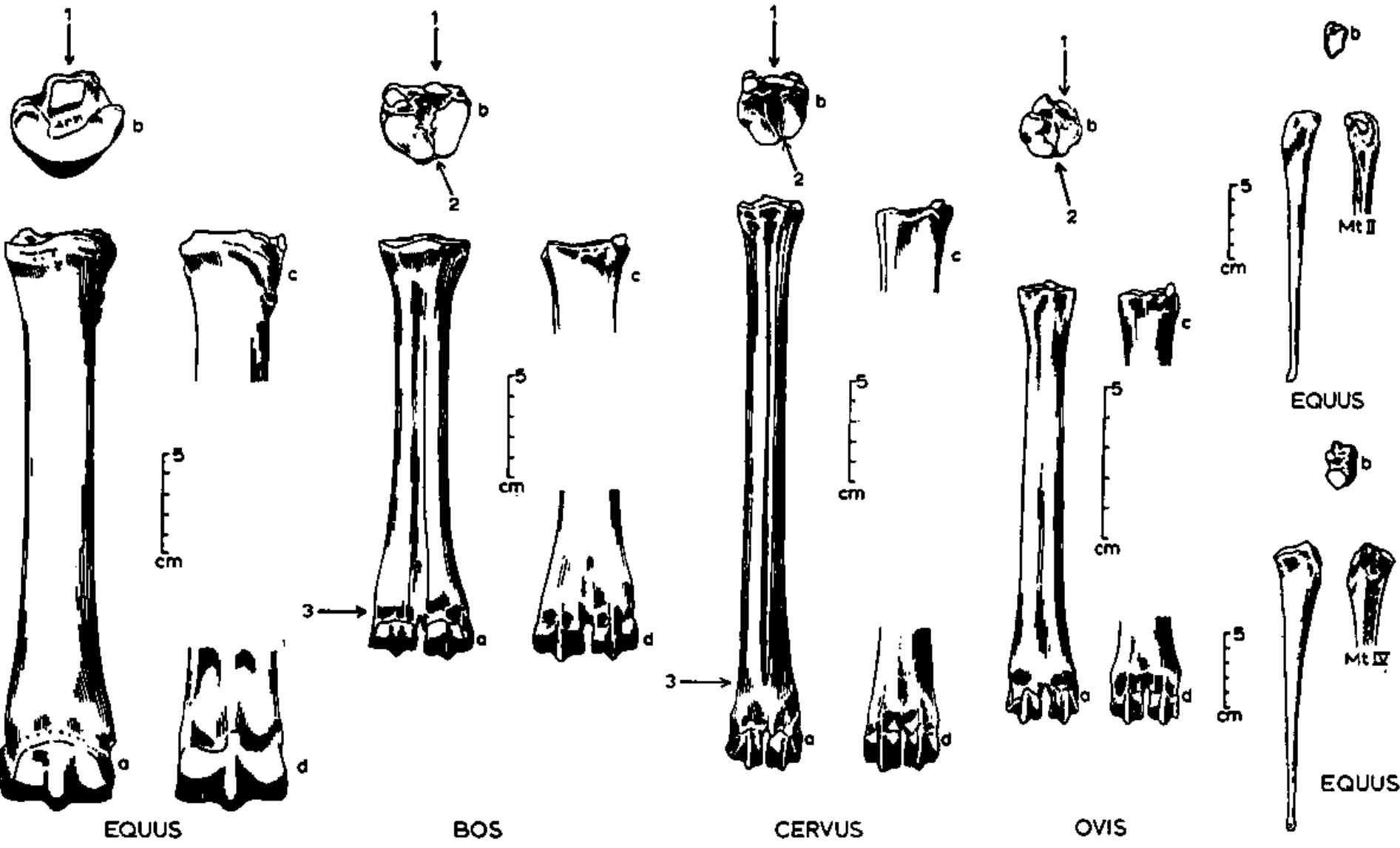
A₂

A₃

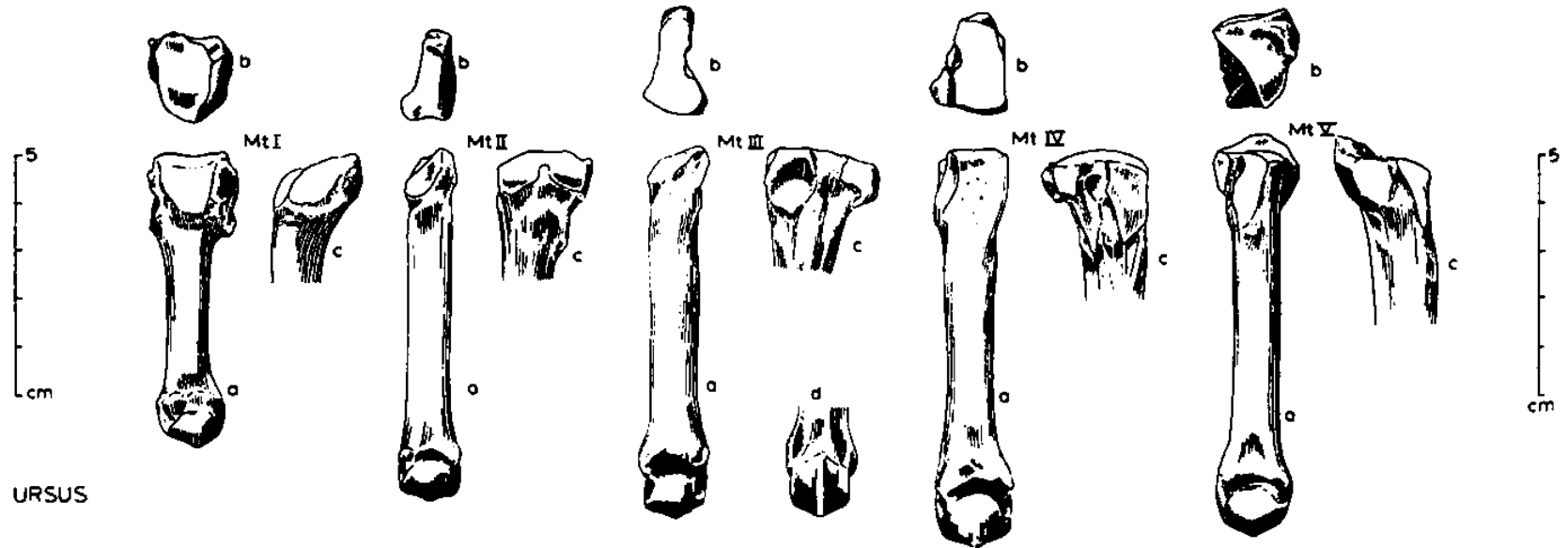
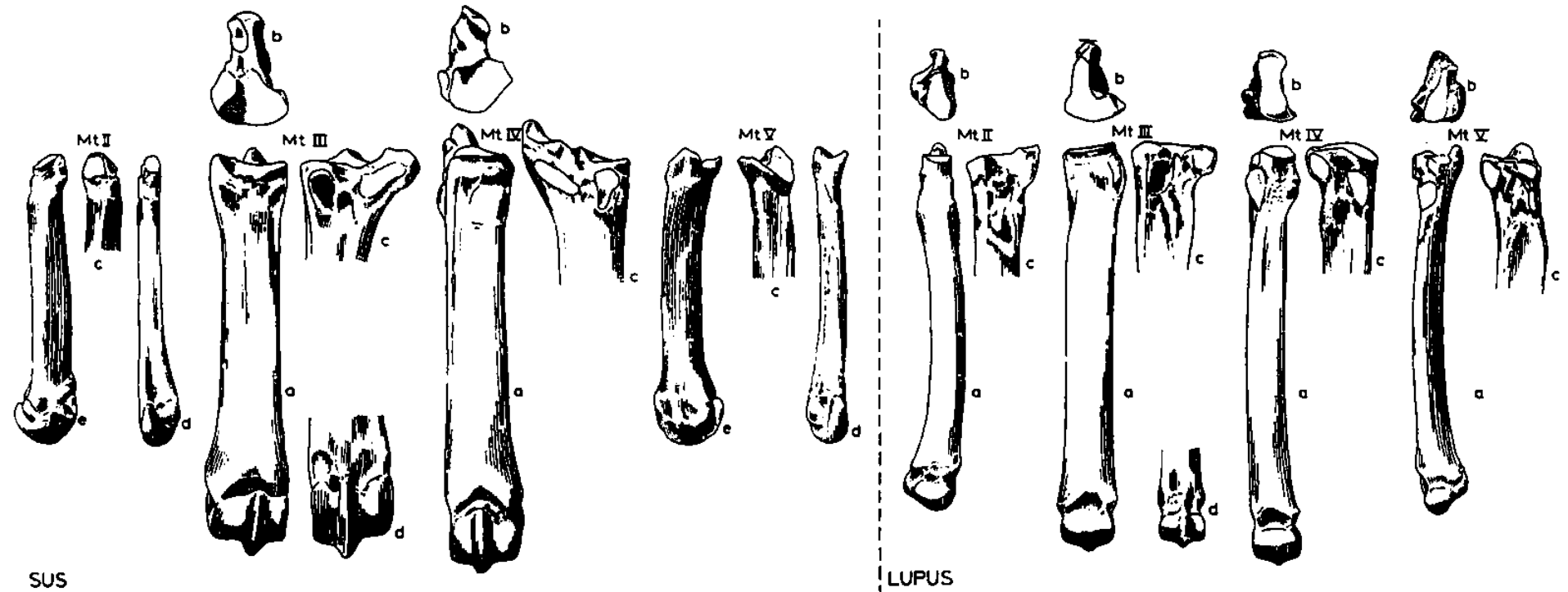

B

Nártní kost (*metatarsus*)

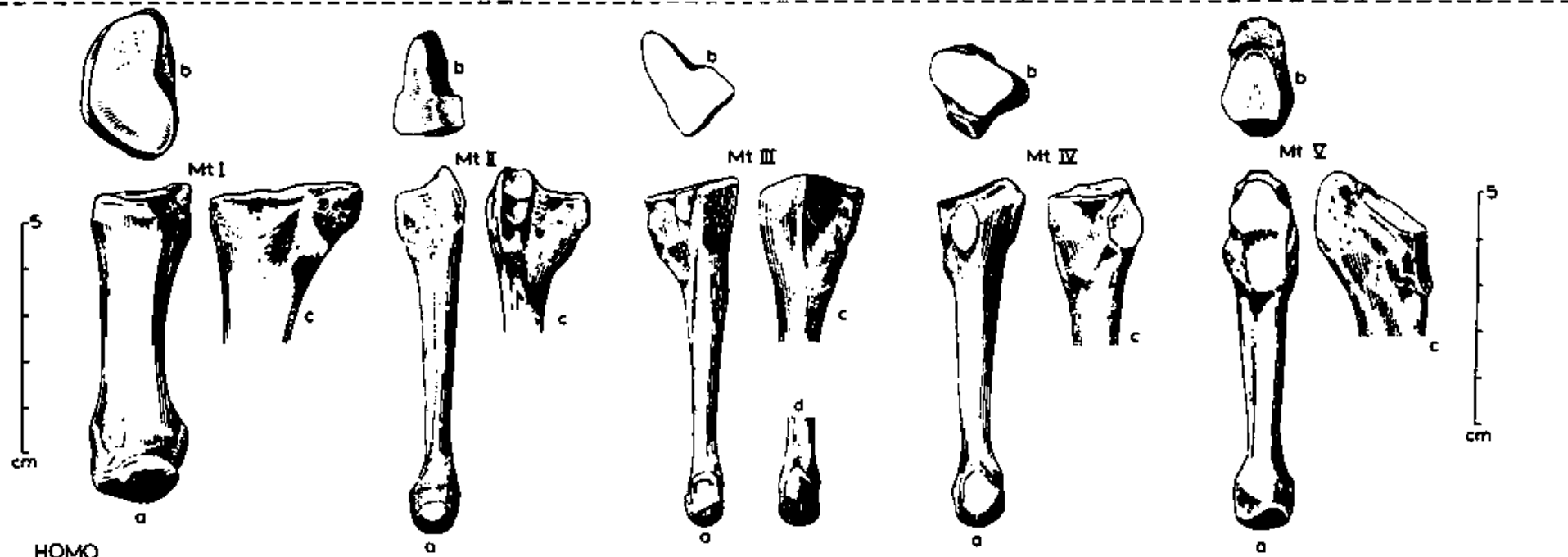
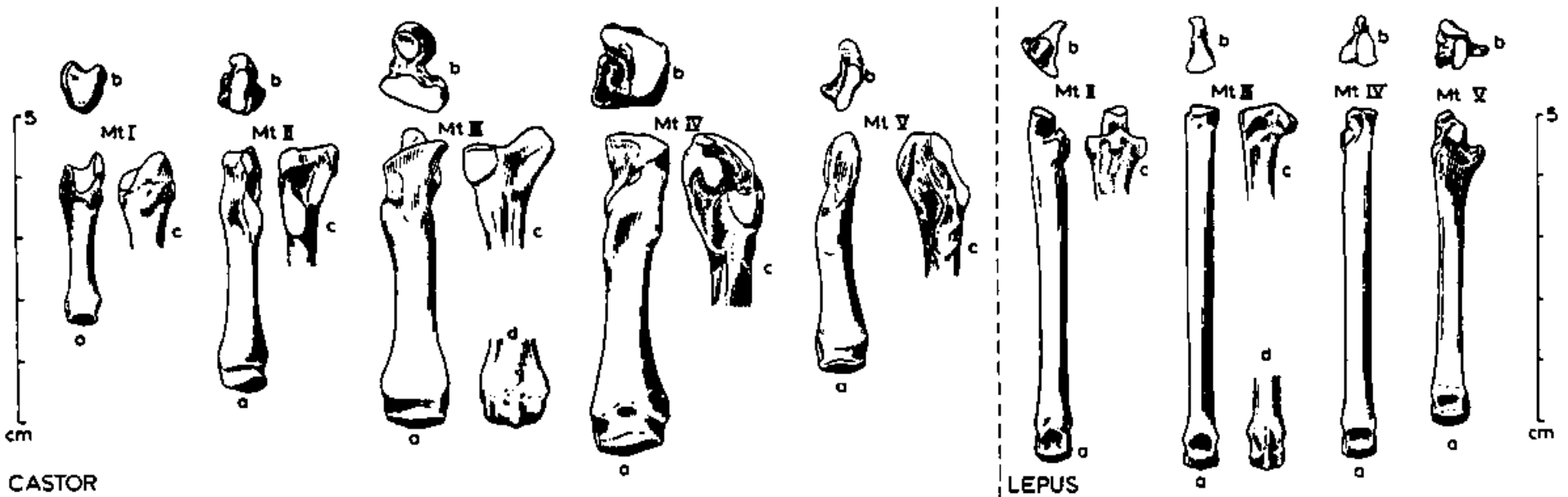

Nártní kost (*metatarsus*)

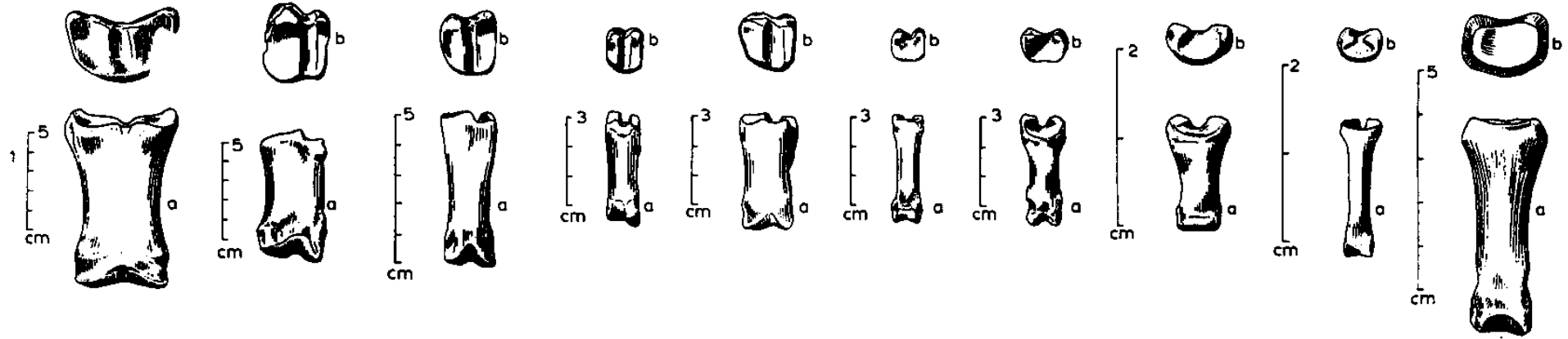

Nártní kost (*metatarsus*)

HOMO

Prstní články (*phalanges*)

EQUUS

BOS

CERVUS

OVIS

SUS

LUPUS

URSUS

CASTOR

LEPUS

HOMO

EQUUS

BOS

CERVUS

OVIS

SUS

LUPUS

URSUS

CASTOR

LEPUS

HOMO

c

c

c

c

c

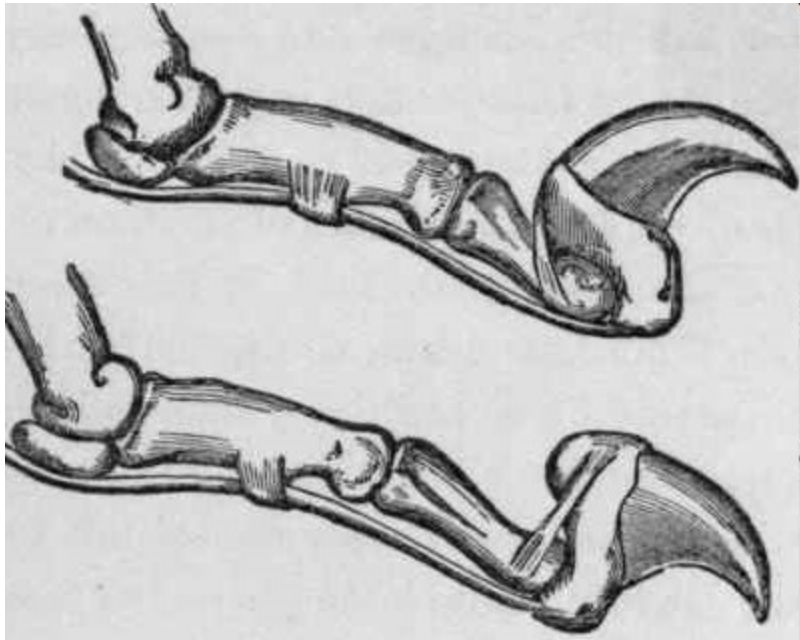
c

c

c

c

c

Kočí drápek
(Rush Shippen Huidekoper "The Cat")

Králíčí drápek

Lev severokonžský

Děkuji za pozornost

Kubajsn@seznam.cz